

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side 2
Jul med hjemmelavede gaver	side 3
Vrejlev Kloster	side 5
Ingstrup mejeri	side 6
Under kastanjetræet	side 8
Takt og tone – 100 år	side 11
Nyt fra kredsene	side 12
Kommende kredsaktiviteter	side 16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgårdsforening

December 2018 - januar 2019

Nr. 455 - 76. årgang

Vrejlev Kloster

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer:

Connie F. Neumann, Valmuevænget 8, Grønnemose. 5560 Aarup.
Tlf. 40 30 35 52. E-mail zenta1@outlook.dk

Medlemsadministrator:

Torben Videbæk, Vasehøj, Vasegårdsvej 4, 3720 Aakirkeby.
Tlf. 21 66 36 23. E-mail tv@bif.dk

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gunhild Olesen Møller,
»Bronzehave«,
Strædet 38, 7990 Øster Assels.
Mobil 23 32 92 10.
gunhildom@gmail.com
(Formand: Midtjysk kreds)

Næstformand:

Finn Bang Olsen,
»Lilliehøj«,
Assensvej 16, 5580 Nr. Åby
Tlf. 51 70 06 08
finn.bang.olsen@get2net.dk
(Formand: Fynskreds)

Jens Brogaard Jensen

»Maglehøjgård«,
Hammerbakke 3, 4050 Skibby
Tlf. 47 52 99 18
jensbjensen@privat.dk
(Formand: Nordsjællandskreds)

Jens Ole Munch

Søndre Alle 6, 3700 Rønne
Tlf. 51 95 17 22
lisa@munch.li
(Formand: Bornholmskreds)

Karen Andersen,

»Baungaard«,
Vollerupvej 70, 4400 Kalundborg
Tlf. 29 26 20 13
ok@dlgpost.dk
(Formand: Vestsjællandskreds)

Knud Pedersen

»Kildemosegård«,
Egeskovvej 18, 4700 Næstved
Tlf. 55 44 51 17
kgkildemosegaard@privat.dk
(Formand: Sjælland Syd.)

Hans Jørgen Hansen

»Bregnholt«,
Adelgade 88, 4880 Nysted.
Tlf. 54 86 42 22.
bregnholtpc@hotmail.dk
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Paul Henrik Hansen

Tøndervej 31, Alslev. 6230 Rødekro
Tlf. 51 78 27 25
E-mail skaarupellen@hotmail.com
(Formand: Sønderjyllandskreds)

Harry Jensen

»Lille Stræde«
Sønderbyvej 1, 6900 Skjern.
Tlf. 40 17 36 90
Harry.Jensen@Stauning.dk
(Formand: Ringkøbingkreds)

Steffen Buch Juul

»Jægergården«
Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
Tlf. 75 86 54 93.
steffen42@icloud.com
(Formand: Vejle kreds)

Vibeke Binnerup

Hovedvejen 138, 8963 Auning
Tlf. 60 72 55 68.
Vibeke@vestdjursnet.dk
(Formand: Århuskreds)

Mads P. Christensen

»Als Nygaard«
Petersborgvej 11, Als,
9560 Hadsund
Tlf. 21 55 59 50
mathy@postkasse.net
(Formand: Himmerlandskreds)

Niels Ole Volhøj

»Volhøj«
Bettevej 38,
V. Tversted, 9881 Bindslev
Tlf. 40 89 74 92
enovolhoj@mail.dk
(Formand: Vendsysselkreds)
(Formand: Arkivudvalget)

Formanden skriver:

Eftersommeren har været en travl tid for forretningsudvalget med en del opgaver til følge. Siden sidst er der sket det at formand og næstformand i Ringkøbing Kreds har byttet plads. Det skete så sent at jeg ikke fik det med i min leder i sidste blad. Den nye formand er Harry Jensen fra Skjern. Jens Ulrik Tarpgaard overtager næstformandsposten og fortsætter i Arkivudvalget, da han kender arkivet og arkivdriften er under udfasning.

Vedrørende Haderslev Kreds nedlagde formanden Gunnar Kloppeborg-Skumsager formandshvervet og meldte sig ud af foreningen i august 2018. I Det sydlige Sønderjylland ønskede Chr. A. Krogh den 5. oktober ikke at fortsætte i bestyrelsen for den nye kreds dannelse af personlige årsager. I begge kredse har arbejdet ligget stille i over to år. Se mere under *Nyt fra Kredse*, hvor mødet i Rødekro den 5. oktober er nærmere omtalt. Den nye kreds dannelse får navnet Sønderjyllandskreds og ny formand blev Paul Henrik Hansen fra Rødekro.

På det organisatoriske plan er der også ændringer på vej. Inger Marie Wibholm fra Maribo stopper som medlemsadministrator efter at have gjort et stort arbejde bl.a. i relation til registreringer og indsamlingen af e-mails. På årsmødet i maj var vi så heldige at Torben Videbæk fra Aakirkeby på Bornholm meldte sig til at overtage opgaven som ny medlemsadministrator. Så foreningen har været i gang med at få adgangene i banken på plads. Der er et stort arbejde med løbende at få opdateret adressekartoteket. Vi er heller ikke helt i mål med indsamlingen af e-mails, så det kan stadig nås. Det er op til vores medlemmer at holde kartoteket opdateret med flytninger og nye e-mailadresser. Opkrævning per e-mail er alt andet lettere end hvis der skal opkræves per brev. Hvis der ydermere skal rykkes for kontingenterne koster det både tid og penge. Hermed en tak til de der har ydet en frivillig indsats for foreningen og velkommen til de nye.

Der har været afholdt møde med repræsentanter for Statens Arkiver (SA) på Slægtsgårdsarkivet på Gl. Estrup med henblik på udfasning af arkivet og overdragelse af arkivalierne til sikring af oplysningerne for eftertiden. SA har efterfølgende meddelt med navns nævnelse det materiale de er interesseret i at overtage. Det drejer sig om knap halvdelen af arkivet indhold. Det Grønne Museum på Gl. Estrup har forvejen et bibliotek på 18.000 bøger og vil også godt kigge på at det kan suppleres yderligere med materiale fra Slægtsgårdsarkivet. Slægtsforskernes Bibliotek og andre arkiver udgør også nogle muligheder som vi skal se på til foråret når bestyrelsen har taget stilling. Endelig er der en del materiale der står til kassation, herunder materiale som tiden er løbet fra. I disse tider hvor man kan finde meget på nettet, stilles der andre krav. Der har ikke været praktiseret nogen formel indsamlingspolitik på arkivet, så der er også materiale der intet har med slægtsgårde at gøre.

Jeg har netop modtaget meddelelse om at Slægtsgårdsforeningen er betænkt i et testamente med kr. 20.000. Nærmere kan ikke oplyses, da det er omfattet af fortrolighed.

Hvordan kan medlemmerne hjælpe bestyrelsen med at finde frem til potentielle medlemmer der ikke kender vores forening? Fx ved at deltage i møder eller "Åbent Hus" arrangementer og gøre opmærksom på foreningen. Den 12. september var jeg til Åben Stald i en nybygget svinestald i Vestervig.

Hvis I kender datoen for lignende arrangementer i god tid kan Ole G. Nielsen sende nogle ekstra blade til jer til uddeling.

Landsformand Gunhild Olesen Møller

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens medlemsadministrator:
Torben Videbæk, Vasehøj, Vasegårdsvej 4, 3720 Aakirkeby.
Tlf. 21 66 36 23 E-mail tv@bif.dk

Slægtsgårdsarkivet:

Landbrugsmuseet,
Gl. Estrup, Randsvej 4,
8963 Auning, tlf. 86 48 48 16
E-mail:
arkiv@slaegtsgaardsforeningen.dk
Åbningstid: onsdag kl. 11-15.

*Der er gratis adgang til arkivet,
når man til billetsalget i porten oplyser,
at man kun skal på arkivet.*

Arkivarer:

Else Skovbo Jensen
Kløvervej 5, 8850 Bjerringbro.
Tlf.: 86 68 40 47.

Inge Nissen
Tåsingegade 22 st. tv., 8200 Århus N.
Tlf: 86 10 43 31 / 23 74 10 37.

Redaktion:

Ole G. Nielsen
Bøgeparken 25 B
4241 Vemmelev
Tlf. 24 93 34 12
OleGN@mail.tele.dk

*Nr. 456 udkommer omkring
den 1. marts 2019.
Deadline for indlæg 1. februar 2019*

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

*Tryk: Jannerup Grafisk
Ndr. Ringgade 70 A
4200 Slagelse
Tlf. 58 52 52 22
jannerup@jannerup.dk*

Jul med hjemmelavede gaver

Af domprovst Torben Hjul Andersen, Haderslev.

Jeg husker stadig familiens måbende ansigter en søndag i oktober for ca. 15 år siden. Både min kone og vores tre store børn (som nu i mellemtiden er blevet voksne og er flyttet hjemmefra) så bare på mig med skeptiske øjne, da jeg præsenterede mit forslag for dem: At vi kun måtte give hinanden hjemmelavede julegaver – ikke noget med at købe en toastrister fordi børnene var overbevist om at farmand brændende ønskede sig et sådant apparat, sådan som det var sket året før. Jeg holdt et mindre foredrag om, at julen var blevet så præget af penge, at vores forbrug var stadig stigende i en mere og mere skæv verden, at jordens ressourcer blev udpint, og mindedes vores jul, da børnene var små og vi fik lerfigurer lavet i børnehaven og vores fælles store glæde ved sådanne gaver. Familien lyttede og med et skævt smil accepterede de mit forslag. Jeg var glad, men i løbet af dagen dæmrede det for mig hvorfor de havde smilet så skævt: Dette havde også konsekvenser for mig! Jeg prøvede at få indført en undtagelse for den ældste mand i huset, men der var ingen nåde: Vi skulle alle i gang med vores kreative evner – og de er meget skævt fordelt her i huset.

Der blev aftalt regler om materialer; man måtte gerne købe stof, træ eller andet, men naturligvis ville det være bedst at anvende genbrugsmaterialer.

Så gik vi i gang. Vi boede også dengang i en stor præstegård, så der var mange hjørner og kælderrum, som kunne rumme de hemmelige aktiviteter.

Howdan gik det så? Aldrig tidligere har jeg tænkt så meget

på dem, som jeg skulle give gaver, fordi fabrikationen tog meget længere tid end købet af en bluse. Og så var det tilmed ret hyggeligt at gå ned i kælderen og prøve at banke noget sammen – og det er utroligt hvad maling kan skjule! Men det tog tid, meget tid, og netop tid er nok det dyrebareste i vores moderne samfund og i en børnefamilie. For slet ikke at nævne december måned i en præstegård.

Adventstid

Advent betyder komme, og i kirken ser vi frem mod julen – Jesus, Guds søn kom til jord. Der er vidunderlige adventssalmer, gudstjenester der forbereder sindet til den store fest, og på den måde følger den indre forberedelse sammen med den ydre, altså bagning af småkager og alt det andet. – herunder fabrikation af gaver.

Jeg er vokset op på en lille gård, hvor der blev gjort grundigt rent i december måned, og på den måde hang adventstidens tekster fra kirken tæt sammen med adventstidens aktiviteter i stalden. Der skal ryddes op, fejles ud, ses på hvordan forholdene virkeligt er, forberedelse og ventetid. Igen det tætte forhold med det indre og det ydre.

Som det kan høres, vil jeg gerne slå et slag for betydningen af adventstiden, så det ikke bliver jul alt for tidligt. At vente, at glædes, at forberede sig – både indvendigt og udvendigt er en god proces.

Tilmed har jeg som præst det privilegium at holde mange gudstjenester for bl.a. børnehaver og dagplejebørn. At synge ”Et barn er født” med sådan en gruppe børn er den bedste kur mod decembertræthed; de kan ikke læse, men hver gang vi når til ”Halleluja” så synger de kraftigt med.

Nu bor vi i en præstegård i Haderslev, og her skal den store Hermhut-stjerne lyse i hele advents- og juletiden. Til gengæld venter julepynten længe med at blive hængt op, for der skal være tid til både advents-, jule- og Hellig tre kongers tid. Det er som en lang bølge der ruller mod land, kulminerer i brændingen og derefter trækker sig tilbage.

JENS OG ANNA JENSENS FOND

Dansk Slægtsgårdsforening administrerer Jens og Anna Jensens Fond, der uddeler rejselegatertil unge, der vil uddanne sig i teoretisk eller praktisk landbrug i udlandet.

Legatportioner på 5.000 og 10.000 kr. uddeles til ansøgere, der for at komme i betragtning, er i udlandet mindst 6 eller 8 måneder.

Ansøgning sendes til:
Carl Martin Christensen,
Rugvænget 5, 5400 Bogense.

Juleaften

At holde gudstjeneste juleaften er det mest vidunderlige og det mest krævende. Mange dages forberedelse er gået forud: Juletræ sat op i kirken, der er trykt salmeark, og rigtig mange timers forberedelse af prædikenen. Julesangen siger ganske vist at det er "allerbedst når prædikenen ikke dur, for så får man sig en lille lur," men det er min erfaring at kirkegængere juleaften – og alle årets øvrige søn- og helligdage – forventer noget af prædikenen og sådan skal det være. Heldigvis er prædikenen en del af gudstjenesten og dermed båret af de pragtfulde salmer, bønner og tekster fra Bibelen; "og det skete i de dage..."

Julen i kirken rummer den dybe glæde, og derfor er der også plads til at synge om og tale om julesorgen. Ensomhed, angst, depression, savn er svært at bære i en hverdag og melder sig med stor styrke juleaften og juledag. På en og samme kirkebænk kan der sidde en kvinde, som græder stille over tabet af sin mand og en lille dreng, som ikke tænker på andet end den spændende pakke, som han så under træet. Er der andre offentlige rum i landet, hvor så forskelligartede følelser kan sidde ved siden af hinanden og hvor budskabet kan give styrke til dem begge?

Utålmodige?

I mange lande giver man først gaver om morgenen juledag, altså den 25. december. Traditionen siger at Jesus blev født i Betlehem natten mellem den 24. og den 25. og derfor fejres julens underfulde budskab først om morgenen juledag; det fantastiske, at Guds søn blev menneske i Jesus. Måske har danskerne været utålmodige og har ikke kunnet vente til om morgenen, så vi begyndte fejringen juleaftensdag, den 24.?

Festen slutter for brat

I kirken er vi klar over at en god fest kræver en forberedelsestid (advent), og at den også skal have tid for at festen

kan få den gode efterklang. Derfor holder vi gudstjenester juleaften, juledag, 2. juledag, julesøndag, nytårsdag og slutter med Hellig tre konger. Så har festen fået tid og fået mange "farver" med i klangen fordi de forskellige dage bringer hele paletten ind i julens grundtone af fest og glæde. Derfor undrer det mig altid, at mange mennesker smider juletræet ud 2. juledag, for jeg ville savne festens efterklang. Vores juletræ bliver tømt og træet med de resterende nåle bliver smidt ud Hellig tre kongers dag, den 6. januar, og med de forskellige gudstjenester i kroppen er vi tanket op til de dramatiske begivenheder, som vi hører om i kirken og som vi uundgåeligt møder i menneskelivet. Jeg oplever mere og mere at kirkeårets gudstjenester afspejler menneskelivet i dets fylde og åbner i glimt at vores korte og dejlige menneskeliv er indeholdt i Guds tid; den der går fra evighed til evighed. Der rummes en skat som vi trækker på, både i glæde og sorg.

Hverdag

Vi har ikke gentaget aftalen om kun hjemmelavede gaver, men vi var enige om, at det var en sjov fælles udfordring, og jeg nyder stadig middagsøvnene under det tæppe som min kone syede til mig. Når børnene bruger de borde som jeg lavede ud af genbrugsmaterialer (bemærk, at de stadig holder!) så mindes vi også om, at forbrug ikke er en forudsætning for glæde, men der ligger noget dybere. Må det skinne igennem alle kommende jul, så vi værner om hinanden og vores fælles klode.

For dette bliver vigtigere og vigtige. Der er grænser for vækst, slog Rom-klubben fast for præcist 50 år siden, og klodens udvikling har understreget den konklusion. Selv om der er grænser for økonomisk vækst, så kan vi i høj grad have brug for vækst på andre områder – menneskelighed, f.eks. og her er hjemmelavede gaver et godt sted at begynde.

Glædelig jul.

80 år

Winther Hansen, Nibe rundede den 24. september de 80 år. A. C. Winther Hansen drev i mange år slægtsgården Trilbakkegård ved Nibe og var i 1987 med til at stifte Himmerlandskredsen og blev kredsens formand. I 1996 blev han næstformand i Dansk Slægtsgårdsforening og formand for bladudvalget. Alle opgaver i foreningen varetog han med stor succes.

I 2005 trak A. C. Winther Hansen sig tilbage fra sin opgaver i slægtsgårdsforeningen, senere har han afhændet gården, og bor nu i Nibe sammen med hustruen Ellen.

OGN

Kontingentbetaling

Kontingentet til Dansk Slægtsgårdsforening er uændret og andrager kr. 300 i år 2019.

Der udsendes opkrævninger i første kvartal til betaling senest den 30. april.

Herefter pålægges et gebyr på kr. 30 ved påmindelse.

*Gunhild Olesen Møller.
Landsformand*

Vrejlev Kloster

Vrejlev Kloster er navnet på et betydeligt og dynamisk landbrug i Vendsyssel. Det ejes af godsejer Malthes Holst, der er i tredje generation.

Vrejlev Kloster var oprindeligt et nonnekloster for præmonstratenserordenen, der blev stiftet i begyndelsen af 1300-tallet.

Med reformationen ophævedes klosteret. Bygninger og tilliggende blev en del af krongodset, der styredes af en lensmand, men nonnerne blev boende på livstid.

I 1575 mageskiftede kongen med Jens Bille, der for Allindemaglegård ved Ringsted fik Vrejlev Kloster. Efter nogle handler havnede sædegården hos Ida Gøye, oberst Jens Juels efterleverske. Af deres otte børn blev Vrejlev Kloster overtaget af sønnen Peter Juel. Efter hans død i 1676 overgik godset til enken Helvig Krabbe. Efter hendes død i 1697 blev ejendommene Vrejlev Kloster med 48 tdr. hartkorn, Rønnowsholm med 26 tdr., og Vrejlev sogns kirketiende med 30 tdr. hartkorn overtaget af ægteparrets fem døtre, af hvilken den handlekraftige Ingeborg Juel i 1721, 56 år gammel, til sidst blev eneejer. Efter hendes død i 1728 arvedes Vrejlev Kloster og Rønnowsholm af søsterdatteren Helvig Vind, datter af søsteren Elisabeth Juel og Christian Vind til Fuglsig. Hun bragte i 1733 de tre ejendomme til sin mand, kong Christian den Sjettes betroede rådgiver, mecklenburgeren Johan Ludvig Holstein, der kort efter blev statsminister og senere lensgreve til Ledreborg. Efter ti år afhændede Holstein sin vendsysselske besiddelse, der omfattede Vrejlev Kloster med 48 tdr. hartkorn fri hovedgårdsjord og 60 tdr. tiendehartkorn, Rønnowsholm med 26 tdr. hartkorn hovedgårdsjord og i alt 505 tdr. hartkorn fæstegods til kammerråd Ermandinger. Efter nogle handler kom Vrejlev Kloster til nogle ejere, som reducerede både hovedgården og fæstegodset. I begyndelsen af 1900-tallet udstykkedes 4 gårde og 14 husmandsbrug. De mange handler havde været hårde ved gården, for hverken marker eller besætning blev passet.

I 1932 købte landbrugskandidat Svend Malthes Holst Vrejlev Kloster. Han var søn af direktøren for Århus Olie-mølle, der var en betydelig industrivirksomhed.

Han var 26 år, da han erhvervede den stærkt forsømte gård. Ved overtagelsen omfattede Vrejlev Kloster 248 ha, deraf 192 ha ager, 27,5 ha eng, 22 ha skov, 2,5 ha tørvemose og 3,5 ha have og gårdsplads.

I bogværket "Større danske Landbrug" bind VII fra 1935 står: "Driften er endnu ikke endelig fastlagt, men der paatænkes indført en 12 Marks Drift, deraf 1 Skifte med Roer, 1 med Kartofler, 2-3 Skifter med Kløver og Græs, Resten med Korn. Der avles Kartofler til Kartoffelmels-fabrikken i Dybvad. Forbruget af Kunstgødning kan ikke opgives, da Mængden de sidste Par Aar har været uforholdsmæssig stor for hurtigt at bringe Jorden i god Kultur. Kvægbesætningen, der bestaar af 75 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, der agtes fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre. Mælken leveres til Poulstrup Andelsmejeri.

Der holdes som regel 14 Arbejdsheste, deraf for øjeblikket en Hingst, og der tillægges 3-4 Føl Aarlig. Desuden anvendes en Traktor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er sidste Aar leveret ca. 460 Slagterisvin (Pattegrise indkøbt). Der agtes nu indsat Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 224 Svin Aarligt. Fjerkræholdet er paa ca. 30 Høns."

I 1972 indledte godsejer Holst et glidende generations-skifte med sønnen Troels Holst, som i 1976 blev eneejer af godset.

I 1980 blev han gift med Kirsten Blichert, og fire børn fik deres opvækst på Vrejlev Kloster.

Ejendommen har i Troels Holsts tid gennemgået en stor udvikling. Kvægbesætningen er blevet tredoblet og jordtilliggendet forøget, så der er harmoni i bedriften. Dertil er der foretaget en løbende bygningstilvækst og renovering,

som med Agroarkitekturprisen i 2005 fik anerkendelse for stil og sammensætning af nyt og gammelt. Ligeledes har haven gennemgået store omlægninger.

Ægteparret har med det årlige klostermarked givet offentligheden adgang og indsigt i den løbende udvikling.

Troels Holst har siddet i bestyrelsen for Lundbæk Landbrugsskole, Hytek og Tolne Skov, og er desuden i Præsidiets for det Kongelige Danske Landhusholdningsselskab og i repræsentantskabet for Realdania.

Han har stadig sin anpart af Tolne Skov og skoven i Lit-haun.

Ægteparret har været meget engageret i lokalsamfundet, og til kommunevalget i 2017 lod Troels Holst sig stille op for Venstre.

Godsejer Troels Holst er også manden bag Ingstrup mejeri. Det gamle Ingstrup Andelsmejeri var et selvstændigt selskab under Hirtshals Andelsmejeri, men mejeriet blev nedlagt. En interesseret gruppe – ostegrosserer, mejerilingeniør, finansmand og godsejer til Vrejlev Kloster gik i 2009 sammen. De begyndte produktionen med indkøb af mælk til spotpris, men efter to år gik Troels Holst ind som leverandør.

I 2014 overtog sønnen, Malthe Holst, Vrejlev Kloster. Han er uddannet cand. oecon. agro.

De 400 malkekøer på Vrejlev Kloster er omdrejningspunktet for godsets drift. Malkekøerne går i en traditionel løsdriftsstadl og malkes tre gange om dagen. Kalve og goldkøer går i dybstrøelse i stalde på Vrejlev Kloster, medens kvierne er opstaldet på gården Landlyst om vinteren, og går på græs i Store Vildmose og på øen Egholm om sommeren.

Hver anden dag kommer mælkekusken og afhenter de cirka 25 tons mælk kørerne yder på 6 malkninger, for der-

efter at køre det til Ingstrup Mejeri, hvor det på traditionel vis laves til ost og smør.

Markbruget omfatter godt 500 ha ager som er fordelt på majs, græs, korn og kartofler. Græs og majs bliver finsnittet og kørt sammen i markstakke for senere at indgå i en fuldfoderblanding til kvæget. Kartoflerne tages op i september og oktober og bliver leveret løbende i gennem hele efteråret til kartoffelmelsfabrikken AKV Langholt. Fra kartoffelmelsproduktionen får man kartoffelpulp retur, som derefter indgår som en del af fuldfoderblandingen. På de resterende arealer dyrkes kornafgrøder.

Stedets medarbejdere udfører de fleste markopgaver selv, og der hyres kun maskinstation ind når der ensileres græs og majs.

Hovedbygningen

Kommer man ad sognevejen kører man imellem Vrejlev kirke og Vrejlev Kloster. Kirken er den gamle klosterkirke, og da vejen blev anlagt blev den ført gennem den gamle klostergård. Hovedbygningen består af to fløje, en vestfløj og en nordfløj, der er sammenbygget i ret vinkel, opført af hvidpudset grundmur af munkesten i to stokværk med takkede gavle og tegltag. Vestfløjen, den nuværende beboelsesfløj har kælder. Fløjen, der hærgedes af brand i 1914, blev derefter opført og indrettet i sin nuværende skikkelse. Den blev forkortet i syd og samtidig opførtes ved den sydlige ende mod øst et firkantet tårn i tre etager. Mod vest er der en lavere sidefløj i et stokværk over høj kælder.

Vestfløjen, der nu er hovedfløjen, var i middelalderen klosterets økonomibygning, og her boede klosterets store personale.

Nordfløjen, der i middelalderen var hovedfløj og rummede boligen for nonnerne, har senere haft elevværelser, brænderum, garage og smedje.

OGN

Ingstrup mejeri

Ingstrup mejeri er en succeshistorie. Andelsmejeriet lukkede i 2008, men en gruppe lokale investorer overtog bygningerne og skabte fabrikation af oste. Det gik så godt, at mejeriet blev hædret som en "Gazellevirksomhed" i 2013.

Landsbyen Ingstrup ligger mellem Blokhush og Løkken, og midt i byen finder man mejeriet, der også huser byens eneste butik, nemlig ostebutikken.

Nestlé lukning fik konsekvenser

Kort fortalt løb mejeriet ind i alvorlige problemer i 2002, da Nestlé lukkede sin pulverfabrik i Hjørring. Ingstrup, som dengang var et andelsmejeri, havde indtil da afsat 75 pct. af sin mælkemængde til pulverfabrikken, og desuden var der netop investeret 20 mio. kr. i en modernisering af mejeriet.

Tre år senere, i 2005, gik mejeriet i betalingsstandsning, men blev dog hurtigt overtaget af Hirtshals Andelsmejeri, som startede en osteproduktion på stedet. I 2008 blev Hirtshals Andelsmejeri imidlertid overtaget af Arla Foods, og i forbindelse hermed lukkede man Ingstrup og afskedigede mejeriets 13 ansatte.

Her ville de fleste små mejeriers historie være endt, men

nordjyder er som bekendt et sejt folkefærd, og den daværende mejerichef fik overtalt en mælkeproducent, en ostegrossist og en civiløkonom til at skyde penge i mejeriet.

En anderledes produktion

Civiløkonomen hedder Hans Smith Andersen, og han er i dag adm. direktør for mejeriet, som i 2009 genopstod som et aktieselskab.

Han lægger ikke skjul på, at det ofte er en hård kamp at være et lille mejeri i branchen, når det fx handler om mælkepris, prissætning på det færdige produkt, fedtafgift, nøglehulsmærkning og mange andre spørgsmål. Men: "Her sætter vi os ikke ned og græder. I stedet prøver vi at gøre tingene på en anden måde. Det betyder blandt andet, at vi har bevaret håndværkstraditionen, og at vi ikke vil gå på kompromis med hverken kvaliteten eller prisen på vores oste."

Det med at gøre tingene på en anden måde starter dog allerede ude ved mælkeproducenten. Siden 2011 har Ingstrup Mejeri nemlig fået al sin mælk fra én producent: Vrejlev Kloster, der ligger cirka 25 km fra mejeriet.

Klosterets 400 køer leverer årligt 4 mio. kg mælk, som afhentes af mejeriets egen tankbil.

Under kastanjetræet

Fynsk slægtsgård blev frikøbt på træhesten

Min tiptip-oldefar frikøbte slægtsgården i 1750, mens han sad på træhesten, fortæller journalist Aksel Hundsløv i bogen "Under Kastanjetræet", som han 20. november udgiver på Byens Forlag. Bogen har undertitlen "1940-ernes farvel til bondesamfundet", og det er det tiår, han fortæller om i sin beskrivelse af barndommen som bonde dreng på den gamle, fynske slægtsgård.

1940-erne er interessante, fordi det tiår var det sidste, før en evolution med revolutionær styrke i de følgende årtier ændrede landsbysamfundene – efter århundreders stillestående liv, hvor det ene år havde lignet det næste og det næste igen – bortset fra de små forskelle, skiftende vejrlig bragte med sig, skriver Aksel Hundsløv.

I den gennem-illustrerede bog, der er på 500 sider og i boghandlen koster 299 kr., fortæller Aksel Hundsløv om livets gang i 1940'erne i det lille, fynske landsogn, hvor køerne stadig blev håndmalket, heste trak plov og selvbinder, og der blev fyret med kvas i komfuret.

Toftegård set fra luften, i 1937 og i 1949.

Aksels farmor anlagde en meget stor have efter gårdens brand i 1903. Haven er siden halveret, men stadig stor!

En af de første selvejergårde

Aksel Hundslev var fra 1968 til 1990 ejer af fødegården Hundslev Toftegård, der nu er nedlagt som landbrug. Han blev den sidste ejer i en så lang slægtskæde, at oprindelsen fortaber sig i historien. Gården er derved en af de ældste, danske slægtsgårde – og endog en af de første selvejergårde på Fyn. Herom skriver han i et af bogens 72 kapitler: Den første fæster af Toftegård, jeg kender navnet på, og som jeg nedstammer fra, hed Anders Andersen. Han døde i 1734. Slægten har boet på Toftegård i flere generationer før denne, min tip-tip-tipoldefar.

I vor familie på fars side har man fortalt og genfortalt historien om, hvordan Toftegård blev den første selvejerbondegård på egnen.

Gården var oprindelig fæstegård under Skovsbo Gods ved Rynkeby, tre kilometer fra Toftegård. Ved kortspil tabte Skovsbo-herremanden Toftegård til herremanden på Lundsgård ved Kerteminde. Det blev derefter en gå-tur på otte-ni kilometer hver vej, når fæstebonden på Toftegård skulle på hovarbejde på Lundsgård.

Aksel med sine geder i 1948.

Da købmanden drev bankvirksomhed

Engang kom han, denne min fjerne forfader, for sent, fordi der var oversvømmelse ved Vejlen mellem Ladby og Kerteminde, så han måtte tilbage og en lang omvej

ad Ladby og Revninge. Forsinkelsen kostede en strafetur på træhesten. Herremanden kom forbi og spurgte manden, hvad hans forseeelse havde været. Det forklarede fæstebonden.

”Det er da en alt for lang vej at vandre, min gode mand. Kunne du tænke dig at købe gården til eje?”, spurgte herremanden. Og det kunne den gode mand naturligvis. ”Du kan købe den for 36 Rigsdaler. Gå på hjemvejen ind til købmanden i Kerteminde og spørg, om han vil finansiere frikøbet. Hils fra mig og sig, at jeg anbefaler det”. (Herremændene tjente fedt på salg af gårde til de hidtidige fæstebønder; og de stedlige storkøbmænd fungerede som bankdirektører!). Købmanden indvilligede. Og således gik det til, at en oversvømmelse og en tur på træhesten blev årsag til, at bonden på Hundslev Toftegård blev den første selvejerbonde på egnen.

Brødrene Aksel (t.h.) og storebror Erik med gårdens Engelske Setter Lone og hendes hvalpe.

Årstallet er lidt usikkert. J.C.B. la Cours digre værk Danske Gårde 3. samling fra 1915 fortæller, at Toftegård blev frikøbt omkring 1750. Oplysningen kan på grund af ordet omkring ikke stamme fra nedfældede historiske facts, men utvivlsomt fra gårdens ejere på værkets udgivelsestidspunkt, mine bedsteforældre, der kun har kunnet give cirka-oplysninger om årstal for frikøbet som et slaw på tasken. Det kan så undre, at man i generationer har kendt den nøjagtige pris: 36 Rigsdaler.

Min tipoldefar, altså min farfars farfar, Hans Andersen (1774-1841), købte ifølge gamle bøger gården til selveje i 1802. Det var få år efter Stavnsbåndets ophævelse i 1788. Mellem 1790 og 1810 blev 60 procent af de danske fæstegårde solgt til selveje. I Hundslev landsby kom den proces først i gang i 1799, men var til gengæld hurtigt slut. To år senere var alle de hundslevske gårde blevet selveje. Derfor må handelen i 1802 – til trods for udtrykket til selveje – være foregået mellem far og søn. Og familietraditionen med frikøbet omkring 1750 kan sagtens være rigtig, så Hans Andersens farfar, Anders Nielsens (1734-1813) far, der hed Niels Andersen, var manden på træhesten, altså min fars tip-tipoldefar og min tip-tip-tip. Og hvis vi er tilbage omkring 1750, er det med den første utvivlsomt rigtigt.

Brødrene Erik og Aksel har sammen med fodermesteren hentet vand til kærne med hunden Lone som passager.

Efter at min tipoldemor, Maren Hansdatter (1788-1858), var blevet enke i 1841, drev hun gården indtil 1854, da Oldefar Niels, der da var 25 år, overtog den. Bygningerne var meget gamle og må have lignet dem, man kan se i Museet Den fynske Landsby i Odense og på Frilandsmuseet i Lyngby. Så unge Niels byggede en ny gård ved siden af. Da stuehuset stod færdigt i 1857, flyttede han med mor, moster, to voksne, ugifte søstre og to voksne, ugifte brødre over i det ny stuehus. En talstærk familie!

Niels' ældste bror, Anders, der var lidt åndeligt bagud, blev afsat til enken på den lille nabogård Solkær. Hendes betingelse for at gifte sig med ham var, at der fulgte en 'medgift' på ca. fem tønder land med. Det accepterede Maren Hansdatter, den kommende brudgoms mor.

Tipoldemor og den ene af Niels' søstre døde kort efter indflytningen i det ny stuehus; den anden søster nedsatte sig som syerske i nabolandsbyen Birkende. Det skete omkring det tidspunkt, da Oldemor Ane, efter i seks år at have tjent

som mejerske på nabogården (den senere Nordskovslund), flyttede ind efter giftermålet med Oldefar i 1861; men broderen Hans, som var otte år ældre end Oldefar blev boende og gik til hånde på gården.

De nye landbrugsbygninger, lade og stalde, blev bygget i 1862-63, mest af tømmer fra nogle store, gamle egestammer, man ved et tilfælde netop da havde fundet begravet i marken 300-400 meter nord for Toftegård.

Ønske i 1840 skete 150 år senere med et mord

I 1903 brændte den forholdsvis nybyggede gård, og min fødegård var så den gård, som min farmor og farfar byggede på brandtomten – tæt på det store kastanjetræ, som min oldefars søster havde plantet i 1840.

Mærkværdigt som livets forunderlige gang er indrettet. Der er i hvert fald mere mellem himmel og jord, end vi mennesker tror, vi véd... Oldefars søster sagde, da hun plantede kastanjetræet: *"Jeg ønsker, at Træet vil skygge over mange Slægter, og at Han, som fælder det, vil få en hård Straf for en endnu værre Forséelse"*. Det blev skrevet på en seddel, som min farfar (træplanterens nevø) gemte i sin skrivebordsskuffe.

Min fars familie undrede sig ofte over den seddel, især den sidste sætning; for hvad skulle det dog være for en 'forséelse'? Deres undren forstummede, da den daværende ejer i 1990'erne – 150 år senere – fældede træet og kort tid efter myrdede sin kone i jalousi – få meter fra, hvor det store kastanjetræ havde stået. Han fik selvfølgelig en hård straf for 'forséelsen'.

Det er symptomatisk, at kastanjetræet, landsbyens højeste punkt, som min fødegård og landsbyen på en måde levede under – blev fældet samtidig med, at landsbyens gamle bondesamfund var sluttet.

Man holder aldrig op med at undres!

Stuehuset, som det så ud i 1940'erne – endnu med cementtag og det velvoksne kastanjetræ ved gavlen.

Aksel Hundsløv:
Under Kastanjetræet
– 1940'ernes farvel til bondesamfundet

Byens Forlag. 500 sider, 299 kr ISBN 978-87-93628-96-0
Udgivelsesdato: 20/11/2018

Takt og tone – 100 år

Her i december 2018 det 100 år siden Emma Gad udsendte sin berømt bog "Takt og tone" om hvordan vi omgås. Det var lærebog for de nyrige. Opkomlingene skulle lære takt og tone i omgangen med hinanden, de skulle lære at føre sig i det bedre borgerskab.

Selv var Emma Gad vokset op i et velhavende grossererhjem på Bredgade i København. Hun voksede op som efternøleren med 4 brødre, og hun glemte aldrig, da en broder forklarede hende, at indtil hun kom, så havde vi ren stue.

Emma Gad var født i 1852 og døde i 1921. Hendes navn var: Emmarenze Henriette Margrethe Halkier. Hun døde i 1921. I 1872 blev hun gift med sekundløjtnant i søværnet Peter Nicolaus Urban Gad. Han afsluttede sin militære karriere som kontraadmiral. Derfor omtales hustruen ofte som admiralinden.

I 1877 flyttede familien til Korsør, da Urban Gad var blevet tjenestegørende ved flådestationen.

Opholdet varede tre år, og hun følte det nærmest som en landsforvisning. Ægteparret havde et barn da de kom til Korsør og fik året efter endnu en søn. Men hun kedede sig, for børnepasningen fyldte ikke hele dagen. For at få et liv, begyndte hun at iagttage folks sprog, hvilket hun senere benyttede i sine skuespil.

Hun skrev ikke for pengenes skyld, for hun havde arvet en massiv formue efter faderen.

I 1886 udsendte hun to bøger: "Man skal aldrig" og "Man skal altid". Den første var en oversættelse af en engelsk bog om gode manerer i Victorias England. Bl. a. man spiser suppe fra siden af skeen. Man rører ikke rundt i koppen, men trækker skeen frem og tilbage. Den anden bog er hendes muntre respons over den første. Det var denne bog der grundlagde hendes omdømme.

Hun skrev 18 skuespil, engagerede sig i meget socialt arbejde og i 1918 udkom "Takt og tone".

Det er ikke en hoven sag. Det er en blanding af praktiske anvisninger og tolerance. Det man har brug for i omgangen med andre mennesker.

I bogen står: "Man skal altid smile hemmelighedsfuldt, når talen er om morphin." Alle kendte til misbruget, og det var stiltiende accepteret.

Hun har denne til herrerne: "Man skal aldrig bilde sig ind, at langt hår, der falder ud over frakkekraven eller anden ekscentricitet i påklædningen er tegn på kunstnerisk geni."

Trods hendes privilegerede stilling levede hun op til sine egne bud på et ordentligt liv: "Vær ikke snobbet. Vær ikke vigtig. Vær ikke underdanig. Vær fordringsfuld over for Dem selv, men ikke overfor andre!"

Der er mange anvisninger for god opførsel, som vi kan bruge her 100 år efter. Om telefonering skrev hun: "Hvor man i gamle dage sendte et bud med en skrivelse, telefonerer man nu, og selv den mest forbenede tilhænger af fortidens liv i modsætning til vor moderne tilværelse undlader ikke at benytte sig af dette tyranniske, men uundværlige hjælpemiddel i samkvemmet. Sammen med en opfindelse, der breder sig hurtigt i befolkningen, opstår der former for

Kun en Hovedregel for alt menneskeligt Samkvem bliver aldrig forældet. Det er den at handle mod sine Medmennesker ud fra et godt Hjerte. Emma Gad

Kun en Hovedregel for alt menneskeligt Samkvem bliver aldrig forældet. Det er den at handle mod sine Medmennesker ud fra et godt Hjerte.
Emma Gad

den brug, som først lidt efter lidt vinder indpas og derfor trænger til stadig at indskærpes. Blandt disse nyopståede former er telefonhøflighed noget af det vigtigste, men hvad der næsten er endnu vigtigere er den telefonerendes opfattelse af pligterne mod andre tilstedeværende. Dette hensyn forsømmes som oftest slemt.

Lad dem ikke beherske af deres telefon, men sæt den ud af virksomhed under et måltid sammen med gæster og under en vigtig samtale. Kun al for ofte sker det, at man lader betydningsfulde forhandlinger afbrydes, og deres tråd tapes, måske for bestandig, for at modtage en ganske ligegyldig forespørgsel i telefonen.

Når De har besøg, og De under dette ringes op, forsøm da ikke at rette en undskyldning til Deres besøgende. Det er uhøfligt mod en besøgende, ikke, hvis man ringes op, at gøre den telefoniske samtale så kortfattet som muligt. I stedet for at drøfte bagateller i en ventendes påhør, bør De sige: "Undskyld, jeg har besøg. Ring venligst op senere." Det sker sjældent."

Nogle af hendes anvisninger er selvfølgelig antikverede, som denne: "Ved et almindeligt middagselskab bruges det så godt som ikke mere at bære ordener, ikke engang i småt format. Det forbeholdes til større festlige lejligheder. Kun en roset i knaphullet angiver, at den pågældende medborger er i besiddelse af det af så mange eftertragtede kendetegn på samfundets anerkendelse."

En anden af hendes anvisninger er om tobaksnydelse: "Den stadig om sig gribende nydelse af tobak gør sig selvfølgelig ikke mindst gældende i selskabslivet, og ved

et større selskab er luften ofte tyk og blå af røg, så snart måltidet er sluttet. Hvor hensynet til en eller flere bedagede damer ikke gør sig gældende, ryges der i alle stuer. Damer må nødvendigvis træde hindrende i vejen for rygning. Når de har ondt ved at tåle den, må de blive hjemme."

Cyklisternes dårlige opførelse i trafikken påtales. Men læs bogen, den er tiden værd.

Som supplement til bogen kan anbefales Mette Wingses biografi: Alle tiders Emma Gad.

OGN

Webmaster søges

Dansk Slægtsgårdforening mangler stadig en persen der vil påtage sig at holde hjemmesiden opdateret. For indeværende har jeg en kontakt der udfører det, men det er en nødløsning som er midlertidig. Opdatering af hjemmesiden er ikke nogen stor opgave og det drejer sig om at bruge lidt tid et par gange om måneden.

Fmd. Gunhild Olesen Møller

Medlem med juridisk indsigt søges

Dansk Slægtsgårdforening skal have fornyet vedtægterne til foråret. Eftersom der er ting der skal ændres, herunder almindelige konsekvensrettelser. Er der blandt vores medlemmer en person der vil hjælpe forretningsudvalget med denne forholdsvist begrænsede opgave? På vegne af Forretningsudvalget.

Fmd. Gunhild Olesen Møller

NYT FRA KREDSENE

Kredsens arrangementer er interessante, og alle medlemmer er velkomne til at deltage i det, der har interesse. Hvis man vil vide mere om et arrangement, så tag kontakt med formanden for den arrangerende kreds, navn og telefonnummer findes side 2.

Alle aktuelle indbydelser til kredsens arrangementer kan også ses på foreningens hjemmeside under punktet kalender.

Fynskredsen

Den 31. oktober var vi 25 deltager fra Fyn på udflugt til Danmarks Forsorgsmuseum i Svendborg. I 1872 indvi- edes et nyt fattighus, det havde både vand og gas indlagt, og det fungerede til 1974. Når de fattige ankom, oftest med politiet blev de vasket og afluset, derefter fik de blåt arbejdstøj på. De blev så delt i de værdige trængende forsørgelses afdelingen eller de uværdige i en arbejdsafdeling. Vi havde en interessant rundvisning. Efter frokost kørte vi til Ollerup Gymnastik højskole, hvor fik en interessant rundvisning af en pensioneret lærer. Skolen har næste år 100 års jubilæum. Gymnastikhøjskolen har mange korte kurser og vinter- og sommerhold med 160 elever. Den ældre idrætshal er ved hjælp fra A. P. Møller Fond ved at blive ombygget til en stor Arena til multianvendelse, der forventes klar til det store jubilæum. Vi sluttede dagen med kaffe i spisesalen.

Finn Bang Olsen

Haderslev Kredsen og Det Sydlige Sønderjylland

Landsformand, Gunhild Olesen Møller, bringer denne orientering:

I Haderslev Kredsen var situationen at der ikke havde været afholdt generalforsamling eller arrangementer siden den 7. juni 2016. Formanden Gunnar Kloppenborg-Skumsager havde ikke gentegnet sit medlemskab for år 2018 og den 7. august 2018 nedlagde han sit formandshverv og meldte sig ud af foreningen. Næstformanden Anker Lund ønskede ikke at overtage formandsposten, så der skulle ske noget på det organisatoriske plan. Både sidstnævnte og den tidligere formand Jens Knudsen anbefalede over for mig at kredsen blev sammenlagt med en anden kreds.

I kredsen for Det Sydlige Sønderjylland var der heller ikke sket noget i et par år. Her var personlige årsager grunden og det var nødvendigt at tilføre ny energi. Jeg har tidligere opfordret til og efterspurgt aktiviteter i kredsene eftersom der har været en del udmeldelser. Nogle har begrundet det med manglende aktivitet. Desuden manglede der e-mails på en stor del af medlemmerne, et arbejde kredsformændene ellers af Hovedbestyrelsen blev opfordret til at gå i gang med for to år siden.

Jeg gik i gang med at indsamle e-mails og på den måde fik jeg en god snak med mange medlemmer, der var også interesse for at gøre et organisatorisk arbejde. Medlemmerne var interesseret i at der skete noget i kredsene og havde forskellige forslag bl.a. en deling af Haderslev Kredsen ved Kongeåen. Forretningsudvalget (FU) holdt møde først

i oktober og her havde vi inviteret formanden for Vejle Kredsen, Steffen Buch-Juul og han var meget åben overfor et samarbejde, et samarbejde der allerede blev praktiseret i området.

FU besluttede at invitere Haderslev Kredsen og Kredsen for Det Sydlige Sønderjyllands medlemmer til et møde den 25. oktober 2018 på Hotel Røde-Kro for at drøfte situationen og finde en fremadrettet løsning på kredsarbejdet. Der kunne være en deling af Haderslev Kredsen, en ny kreds for Sønderjylland eller andet. Datoen den 25. oktober var måske ikke helt velvalgt for den samme aften var der opstillingsmøde til viceformandsposten i Landbrug & Fødevarer. Det var dog ikke bekendt for FU da datoen blev besluttet. I mødet deltog landsformanden og næstformanden Finn Bang Olsen, samt fmd. Steffen Buch-Juul fra Vejle Kredsen. Også den hidtidige formand i Det Sydlige Sønderjylland Chr. A. Krogh deltog. Der var yderligere 13 tilmeldte fordelt på de to kredse. Mødet forløb i en rigtig god, løsningsorienteret og konstruktiv stemning. Alle deltagere ville det bedste for Dansk Slægtsgårdsforening. Anker Olsen fra Det Sydlige Sønderjylland blev valgt til dirigent og ledede diskussionen hvor de forskellige muligheder blev vendt. Ret hurtigt blev det klart at der blev anbefalet et samarbejde mellem de to kredse Haderslev og Det Sydlige Sønderjylland fremfor en deling af Haderslev Kredsen ved Kongeåen. Den nye kredssammenslutning får navnet Sønderjyllandskredsen. Vejle kredsen fortsætter uændret. Derefter var der valg til bestyrelsen, hvilket indebærer at der blev genvalgt en repræsentant fra hver af de tidligere bestyrelser.

Fem personer meldte sig til at indgå i bestyrelsesarbejdet. De satte sig efterfølgende sammen og konstituerede sig med Paul Henrik Hansen, Rødekro, som formand, Anker Lund, Skodborg som næstformand, desuden blev valgt Niels Erik Schutz-Petersen fra Christiansfeld, Anker Olsen fra Felsted og Svend Fogt Thomsen fra Als. Bestyrelsen har en god geografisk dækning og en stor organisatorisk erfaring at trække på.

Aftenen bød også på et andet indslag. FU havde inviteret Asger Christensen, der er slægtsgårdsejer, til at tale. Nørupgaard, er Asgers kones fødehjem og deres fire børn er 9 generation. Gården drives med 600 malkekøer efter de nyeste principper. Asger har en alsidig erfaring at trække på som tidligere landboforeningsformand i Kolding Herreds Landbrugsforening, tidligere formand for Kødbranchens Fællesråd, byrådsmedlem i Kolding og kandidat til Europa-Parlamentet ved valget i 2019 for Venstre. Det er anden gang Asger opstiller til EP-valget og mødedeltagerne blev opfordret til at støtte op om hans kandidatur. Asger fortalte om sine holdninger op til EP-valget og om Nørupgaard og dens udvikling. Herunder betydningen af at være opvokset på en slægtsgård og de værdier der kommer ind med modermælken hvis man er med i arbejdet fra barn af og måske sammen med sine bedsteforældre.

Himmerlandskredsen

Himmerlandskredsen har den 20. september 2018 været på besøg i Mariager Saltcenter.

Der ligger en stor salthorst under Himmerland op til Thy og den er så stor, at der er salt nok til de næste 16.000 år, med det forbrug vi har i dag. Det var et tilfælde, at man i sin tid fandt saltet. Det skete, da man ledte efter olie i Danmarks undergrund, der blev boret flere steder i landet, men man fandt ikke det sorte guld, men derimod det hvide guld, her ved Mariager. Det fortalte Ivan, der er guide og saltsyder ved Saltcentret.

Man har indvundet og produceret salt siden 1998.

Man indvinder saltet ved, at bore ned i horsten ved Hvor-num. Man får saltet op ved, at blande det med vand, så saltet bliver flydende med 60-70 % saltindhold og sender det gennem en 28 km lang rørledning til Saltfabrikken i Assens. Hvor det behandles i et spraytørrings anlæg. Man har i dag en kæmpe produktion af salt på 760.000 t. Det bruges til mange formål. Ivan fortalte at 1/3 del bruges til medicin, 1/3 til maling, glas m.m. og 1/3 til vejsalt.

Salt, Sale, "Salarium", Salær. Også ordet salær kommer fra salt og fra at de romerske soldater fik deres løn udbetalt i salær (salt).

Inde i saltmuseet vises ved hjælp af plancher m.m. om salt gennem tiden. Og alle 21 kom via elevator ned i en saltmine, hvor vi så en film i en biograf med sikkerhedsseler, hvor man på meget levende måde fornemmer, hvordan dette er at arbejde i en saltmine. I Hartzen har minearbejderne f.eks. lavet en underjordisk katedral inde i minen.

Vi så verdens største samling af saltkar 2266 styks i mange former. I museet kan man tage et bad i en pool med et saltindhold som i Det Døde Hav.

I 1600 tallet var der over 1000 saltsyderhytter langs kysten ved Kattegat, på Læsø og andre steder i Danmark. Vi besøgte en sådan hytte ved centret i Mariager, den er lavet, som en tro kopi af en Læsø Hytte og vi så et Graderværk. Efter et stjernesud på "Saltbøssen" tog vi til Mariager Kulturhistorisk Museum. Der har til huse i en gammel købmandsgård fra 1700-tallet.

Der har en anselig samling af ting der udelukkende stammer fra egnene syd for Mariager Fjord. Men museet bærer også præg af, at man i Mariager har haft et stort Birgitta kloster.

Gudrun Knudsen

Lolland – Falster kreds

Vi aflagde besøg på Rudbjerggård gods den 14. september. Rudbjerggård og Fredsholm godser består desuden af Gøttesgøbe og Savnsøgård.

Ejeren, Gustav Erik von Rosen, fortalte levende om godsets drift og historie. Rudbjerggård fik navnet efter Erik Rud, som erhvervede godset i 1555.

Det er et meget veldrevet gods med orden og meget fokus på, at medarbejderne har gode arbejdsvilkår.

Hovedbygningen, som beboers af Gustav von Rosen med familie, fremstår meget velholdt og er fredet.

Der er et jordtillæggende på 1352 ha og 540 ha skov. Opvarmning sker i stor udstrækning af flis.

Svineavlen består af ca. 1100 søer og med en smågriseproduktion på ca. 35 000 årligt, som bliver solgt til Tyskland. Jorden (som er noget af Lollands bedste) bliver dyrket med foderhvede, vinterbyg, maltbyg, sukkerroer og som noget nyt Quiroa.

Sønner Carl-Johan von Rosen er flyttet ind på Fredsholm, og man er i gang med generationsskifte.

Efter besøget kørte vi til Fjorden, en restaurant i Nakskov, hvor vi fik varm mad.

Ib og Briet Walbum, fra lokalhistorisk arkiv i Rudbjerg, fortalte om den sidste offentlige henrettelse i Danmark, som fandt sted på Sølvbjergvej i 1882. Højen ligger meget tæt ved Rudbjerggård.

Anders Nielsen kaldet Sjællænderen havde begået et rovmod og blev dødsdømt. Det vakte meget uro i offentligheden, da bødlen måtte hugge 3 gange, inden hovedet var skilt fra kroppen, og blev derfor den sidste offentlige henrettelse. Vi havde en god dag med 62 deltagere.

Hans Jørgen Hansen

Midtjysk kreds

Den 3. oktober var Midtjysk Kreds på besøg hos firmaet N.C. Nielsen i Balling i Salling. Firmaet har navn efter stifteren, en landsbysmed der startede firmaet under krigen. Det var dengang et helt almindeligt smedeværksted og i år runder omsætningen 1.5 milliard kroner. Beliggenheden er stadig den samme. Firmaet er ejet af stifterens to sønner der blev uddannet som henholdsvis smed og mekaniker, de er begge direktører. Direktør Per Nielsen viste rundt, sammen med en ansat. Desuden har de begge en søn, der er med i firmaet. N.C. Nielsen er stadig ejet fuldt ud af familien. Så beslutningsgangen er kort, hvilket blev fremhævet som en stor fordel. Der er mindre afdelinger i Skive og på Sjælland. Firmaet sælger alt i kraner, trucks og transportmateriel, samt renoverer materiel til videresalg. De havde været heldige med at få forhandlingen af nogle gode mærker som fx De Linde, Conekraner, mv. I Balling er der 230 ansatte, heraf kører de 103 som servicemontører og der er to timers service på alt deres materiel i hele landet. Det kræver at virksomheden hele tiden ved hvor den nærmeste servicebil befinder sig, så kontoret mindede meget om et kontrolrum hos Falck hvor man kan følge med i bilernes bevægelse på vejnettet. Hver eneste solgte maskine er registreret med alle data. Overalt var der meget fine faciliteter og orden. Udvidelsesmulighederne var sikret og der lå byggeplaner i skuffen hvis der kunne skaffes folk.

Virksomheden var vært ved kaffen og 39 deltog. Vi kunne være blevet flere, men firmaet havde begrænset tilmeldingen så vi måtte skuffe nogen. Det var et spændende besøg og en fantastisk udvikling som firmaet har gennemgået. Til slut vil jeg sige tak til medlemmerne for opbakning og god tilslutning i Midtjysk Kreds. Kredsen holder sit medlemstal i disse foranderlige tider. I ønskes en God Jul, samt et Godt Nytår. I januar 2019 mødes bestyrelsen og finder nogle gode besøgssteder.

Gunhild Olesen Møller

Nordsjællandskredsen

Den 31. august gik kredsens sommertur til Brorfelde Observatorium, der ligger lidt syd for Holbæk. Vi fik af Thomas og Frida en interessant og engageret rundvisning på stedet, som i perioden fra 1951 til 2005 var det danske centrum for observationer i rummet. Stedet blev valgt, da det lå højt og ikke var generet af lys. Observatoriet spillede en stor rolle i såvel dansk som international astronomi. Forskere fra Københavns Universitet udførte millimeterpræcist arbejde og blandt brugerne var NASA, der fik observationer til brug for sine rumfartsprojekter. Brorfelde ligger kun 100 meter over havet, og i dag ligger de førende observatorier i ca. 3.000 meters højde. Brorfelde var i 2012 rammen for Julekalenderen Julestjernen". Efter observatoriet kørte vi til Elmely kro, hvor frokosten ventede på de 12 deltagere. Derefter fortsatte vi til Zen Garden i Vedde. En fantastisk have på 2,4 ha med bede afgrænset af 6.000 tons granitsten. Foruden blomster af mange slags er der damme med store karper.

Jens Brogaard

Sjælland Syd

Sensommer udflugten bød på afbud fra Hebsgårds glaskunst, i stedet for besøgte vi Udby. Først var vi på besøg i Udby kirke, og derefter viste Lisbeth Pedersen rundt i Grundtvigs mindestuerne og fortalte om Grundtvigs liv fra 1783 til 1872. Grundtvig var født i Udby præstegård, og her havde han sit første embede som kapellan for faderen. Derefter besøgte de 21 deltagere Tvedemose Champignon, hvor vi begyndte med den medbragte kaffe. Under kaffen fortalte indehaveren, Jens Christian, om virksomheden. Der arbejder fast 80 personer og på deltid 40 ungarbejdere. Der er et stort hønseri så de er næsten selvforsynet med gødning og halm som naturgødning. Den brugte kompost sælges til gartnerier eller spredes på egne marker – ca. 400 ha. Det er lige ved at, der er balance i økologien. Til sidst tog vi madpakken frem efter en god dag.

Knud Pedersen

Vejlekredsen

Kredsen havde den 11. oktober indbudt til efterårsmøde med vor generalforsamling. 22 var mødt frem. Vi mødtes på Uldum mølle, som ligger lidt nord for Vejle. Karl Christiansen havde, som formand for Uldum Kær, indvilget i at fortælle om det 1000 ha store vådområde. Karl indledte med at fortælle lidt om sit eget landbrug. Han overtog gården efter sin far i 1976, det var året, hvor familiehandler blev lempet skattemæssigt. De næste 5 år byggede de om til flere køer og grise, så begyndte de at købe mere jord, så Karl har nu ca. 200 ha jord, hvoraf der er omkring 30 ha i kæret. Agerjorden er netop forpagtet ud. Han har noget kødkvæg til at afgræsse, samt høslæt til vinterfoderet. Det var fordi man ikke holdt Gudenåen fri for grøde, at Karl henvendte sig til amtet, og man dannede herefter en lods-ejerforening. Der er mange lodsejere at få forenet om de tiltag, som først Vejle Amt og siden Hedensted kommune har foreslået. Området har været brugt til tørvegravning, under begge verdenskrige, og stoppede først helt i tredserne. Det bliver nu brugt til afgræsning og høslæt, som er nødvendig for at få EU tilskud. Der er søgt fondsmidler til at anlægge stier og broer i området, der er to nye broer over Gudenåen, samt fem mindre broer over kanaler og tørvegrave. Der er et meget rigt fugleliv, så i forbindelse med de ca. fem km veje og stier er der 3 fugletårne. Området er meget besøgt.

Så var der tid til kaffen.

Efter kaffen holdt vi vor generalforsamling, formanden afholdt en kort beretning over årets gang, samt lidt nyt fra hovedbestyrelsen. Vejle har indvilget i at afholde årsmøde i 2020.

På valg var Helle Ravn Petersen, Birgit Tving Therkildsen, Thorkild Hasseri Jacobsen og Jørgen Ziska. Der var genvalg til Helle og Birgit. Thorkild og Jørgen ønskede ikke genvalg. Karl Christiansen blev foreslået og valgt.

Der skal fra den øvrige bestyrelse lyde en stor tak til Thorkild og Jørgen for de år de har deltaget i bestyrelsen.

Mølleren fortalte om den gamle mølle, der efter brand, var opført på stedet i 1895. Vi var oppe at se de gamle kværnsten, som bruges endnu dog med træk fra en gammel dieselmotor. De køber ca. 14 tons økologisk korn hver år, som males og sælges i møllens butik samt de omliggende butikker. Det var meget interessant og virkelig et besøg værd. Karl tilbød dem, der var interesseret, at køre en tur ud i Uldum Kær, vejret var jo skønt, så halvdelen fulgte med. Vi kunne se, at en af de store problemer er trævæksten, som ødelægger både græs og udsigt.

Steffen Buch Juul

Vendsysselkredsen

Til jer som ikke har sendt jeres E-mail til vore medlemsadministrator, så skal I gøre det nu!

Torsdag den 12. september besøgte vi to forskellige bedrifter. Vi besøgte, Leif Hansen, "Nørgård", Sindal. Leif, er den ene, af de to, der dyrker Peberrod i Danmark, i større stil - erhvervsmæssigt. Han har 8 ha med peberrod, derfor uden er han planteavler med, korn m.m.

Der er fire ansatte til at arbejde med Peberroden, plantning, optagning og resten af året, med at sortere og rense peberroden til salg. Det var et anderledes og spændende landbrug og besøge.

Derefter besøgte vi et af Danmarks største, Autoophug. "Sindal Autoophug" ved Kim Andersen, Sindal. Kim har 30 ansatte. Kontorfolk, lagermedarbejdere, mekaniker m.m. Der er ca. 400.000- 450.000 varenumre på hylderne, så der er noget at holde styr på.

Det var et spændende besøg. Med 26 deltagere. Kim var vært ved kaffe til vores medbragte brød.

Aftenen sluttede med en kort generalforsamling.

Der var genvalg til: Finn Moltsen og Niels Ole Volhøj.

Vi ses til 2019.

Har Du forslag, så send en E-mail til enovolhoj@mail.dk.

Niels Ole Volhøj

Vestsjællandskredsen

Et halvt hundrede medlemmer blev gæstfri modtaget på Valbygård af godsejer Peter Bech, der straks bød indenfor i hovedbygningen. Vi samledes i spisestuen, og her fortalte Peter Bech om gården og sin slægt. Peter Bech er sjette generation i lige linje fra August Villads Bech, der købte Valbygård i 1846. Vi hørte om driften, der er et traditionelt planteavlsbrug på 775 ha, og godsets samlede tilliggende er 1112 ha.

Det blev tid til at se sig om i det smukke hjem.

I løbet af det sidste års tid, er tagene skiftet på hovedbygningen, der er opført 1853-55.

Det skal bemærkes, at hele gården har et meget højt vedligeholdelsesniveau.

Fra Valbygård kørte vi nogle få kilometer til firmaet Scan Metal i Kirke Stillinge. Her har Ejvind Pedersen skabt en enestående virksomhed, der udvinder metaller af forbrændingsanlæggenes slagge. Tidligere anvendtes slagge til vejfyld, men nu fjernes alle metaller fra slagge og så bliver det rensede produkt anvendt til vejfyld m.m.

Virksomheden flyttede fra Gørlev til Kirke Stillinge i 2013. Der er 34 medarbejdere og nu opføres en ny fabrik ved siden af, hvor der ansættes 12 medarbejdere.

Vi fik eftermiddagskaffen i frokoststuen og kredsbestyrelsens kvindelige medlemmer havde bagt lækre kager.

Vi havde en meget interessant dag med to helt forskellige oplevelser.

Vintermøde og generalforsamling afholdes 19. februar 2019 på Landbrugsskolen i Høng. Historiker p. p. Kurt Rehder fortæller om "Mordet i Frølund 1824, og hvad der videre fulgte". Beretningen om et mord, tre henrettelserne og familien derefter.

Karen Andersen

Århuskredsen

Kredsen havde samlet 23 medlemmer til efterårsmøde med generalforsamling den 30. oktober på Auning kro.

Først fortalte redaktøren af Slægtsgårdsforeningens medlemsblad, Ole G. Nielsen, om herregårdenes udvikling fra tidlig middelalder og frem til vor egen tid og inddrog lokale godsdannelser i beskrivelsen.

Efter kaffepausen afholdtes generalforsamling. Kredsformanden, Vibeke Binnerup, blev, som det er kredsens skik, valgt til mødeleder.

I sin beretning fortalte formanden om foreningen på landsplan og om kredsens arbejde med efterårsmøde med generalforsamling og sommerudflugten, der i 2018 var henlagt til herregården Bidstrup. Formandens beretning blev godkendt med applaus.

Kassereren fremlagde regnskabet, der viste et resultat på 963 kr.

Regnskabet blev godkendt.

Til bestyrelsen genvalgte Kirsten Johnsen. Kirsten og Niels Elvstrøm nyvalgte.

Poul Georg Johnsen ønskede ikke genvalg, og Niels Thyboe bad sig afløst efter 28 år i bestyrelsen, hvor han i en årrække var kredsformand.

Til bestyrelsessuppleanter nyvalgte: Ingelise og Peder Smed Rasmussen.

Derefter kunne formanden takke for en god aften og hjemforlove medlemmerne.

OGN

Returadresse:
Inger Marie Wibholm
Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
ID: 47395

Kommende kredsaktiviteter

Her bringes oversigten over kredsens aktiviteter for de næste par måneder.
Udførlig indbydelse ses i afsnittet "Nyt fra Kredsene" og på foreningens hjemmeside.

Vestsjællandskredsen

Tirsdag, den 19. februar: Vintermøde med generalforsamling på Landbrugsskolen i Høng.

Årsmødet 2019

Dansk Slægtsgårdsforening afholder årsmøde med generalforsamling
25.-26. maj 2019 på Hotel Comwell Rebild.

Efter gammel sædvane tilbydes fortur om fredagen med udgangspunkt
på Midsjælland og opsamling på Fyn.

*Med ønsket om
en Glædelig Jul og Godt Nytår,
samt tak for det gamle år.*

Venlig hilsen

Forretningsudvalget:

Finn Bang Olsen

Niels Ole Volhøj

Gunhild Olesen Møller